

Hivatal ezt az eszmémet életrevalónak és keresztülvihetőnek találja, nagyon szívesen álllok rendelkezésére, mert amint mondtam, kötelességemnek tartom a rokkantak elhelyezésének ügyét szerény tudásommal előmozdítani.

Ugy látszik, a Rokkantügyi Hivatal is abba a hibába esett, amely az idővel legjobban funkcionáló állami, vagy városi szervezetnek is elmaradhatatlan gyermekbetegsége. Aczél Géza indítványa helyesen akarja szolgálni a nagy célt: a rokkantak kenyérhez juttatását. Az olyan praktikus módszer nélkül, aminőt Aczél ajánl, a hivatal újból és újból gondoskodhatik ugyanannak a rokkantnak elhelyezéséről, tehát fölöslegesen szaporítja munkáját és költségeit, azon kívül megnehezíti a munkaadóknak azt, hogy egy betöltésre váró munkakörre *idejében* kapjanak *megfelelő* alkalmazottat. Ép azért valószínű, hogy a Rokkantügyi Hivatal Aczél módszerét bevezeti.

A nagyikindai felségárulási bünper a szegedi törvényszék előtt.

(Saját tudósítónktól.) Pénteken, a nagyikindai felségárulási bünper tárgyalásának negyedik napján, a tanukihallgatásokat folytatta a törvényszék. Pénteken már nagyobb volt a közönség a hallgatóság számára fenntartott helyen.

Elsőnek Fodor György csendőrfőhadnagyot hallgatta ki a bíróság. A főhadnagy kijelentette, hogy miután felsőbb parancsnokságától nem kapott engedélyt szolgálati titkok elmondására, csakis általánosságban nyilatkozhat.

Fodor főhadnagy előadta, hogy a Szokol-egyesület tagjai magyarellenesen viselkedtek. Vallotta még, hogy a trónörökös-pár meggyilkolása után a kikindai egyesület elnöke: dr. Vasziljevics Milán ügyvéd Olaszországba szökött. Ugy a nagyikindai egyesületben, mint a többi fiókegyesületben napirenden voltak a magyarellenességek és felségsértések. A trónörökös-pár meggyilkolásának napján a kikindai Szokol nagy ünnepélyt rendezett. A csendőrfőhadnagy utasítása volt, hogy az ünnepséget megszüntesse. Amikor ezt a vezetőkkel közölte, szó nélkül véget vetettek az ünnepélynek és azt sem kérdezték, miért kell a mulatságot abbahagyniok. A háború kitörésekor a környékbeli szerbek házában házkutatást tartottak és nagymennyiségű fegyvert koboztak el. Előadta még a tanu, hogy a Szokol-egyesület tornagyakorlatait állandóan figyelemmel kísérte. Ezekről a gyakorlatokról határozottan az a véleménye, hogy katonai gyakorlatok voltak. A vezényszavak a szerb hadsereg vezényszavaival részben megegyeztek. A tornatanár minden gyakorlat megkezdése előtt buzdító szónoklatot tartott szerb nyelven.

A vádlottak izgatottan hallgatták a tanuvallomást és több ízben közbeszóltak, az elnök azonban erélyesen rendreutasította azokat, akik a tárgyalást zavarták.

Kihallgatta még a bíróság a nagyikindai rendőrbiztost, aki előadta, hogy egy Szokol-ünnepélyen ügyveltes szolgálatot teljesített. Laub Rezső törvényszéki irodakezelő,

Bizony Gyula kereskedő és Stenta József járásbírói irodakezelő tanuvallomásai lényegtelenek. Bíró Jónásné tanu a vizsgálat során terhelő vallomást tett, de vallomását, a törvényszéki tárgyaláson visszavonta. — Gyors Péter és Bíró István tanuk kihallgatása után az elnök felszólítására Bukur K.

Gránatesőben a tűzvonal felé!

— Egy önkéntes automobilista naplójából. —

Dec, 1914. szeptember.

Oh, csak felderítő szolgálat ne lenne! Ez az én idegeimre megy, pont az én idegeimre. Hogyne, mikor a felderítő szolgálat abból áll: tessétek ki az ellenség mozgulatait. Köszönöm szépen az ellenség mozgulatait, én ugyan nem vagyok rá kíváncsi és nem is értem, hogy lehet olyan ember a tábornok ur, hogy minden áron ösmerni akarja az ellenség mozgulatait. Minekolyan kíváncsi, mikor az pont az én idegeimre megy. No és ha tudja az ellenség mozgulatait? Van-e haszna belőle?

Dec. Ugy mondják, hogy: Decs és mégis „c”-vel írják. Borzasztó ravasz nép ez a horvát, mint ebből a példából is látható, mindig mást mond, mint amit ír. Vagy például itt egy másik falu: Surcin, ezt is Szuresin-nak ejtik.

Bizony szép meleg nap volt, ahogy Popinciról eljöttünk. Az egész divízió gyalogsága felfejlődött a falu mögött és rajvonaban vonultak előre. Apró előőrs csatározások folytak jobbra-balra, de tisztességes Gefécht nem fejlődött belőlük. Az országuton meg végtelen sorban a trén, ágyuk, konyhák. Kevés huszárságunk is volt, a generális körül tanyáztak, mintha testőrei lennének. Erdőn át vonultunk, itt már sűrűbben pattogott a puska, de harc nem volt. Elfogtak néhány szerb patrouillet. A puskájukat én rekviráltam a egy korona. Decen csönd volt. Néhány szerb paraszt és öregasszony maradt a csendes faluban. Kanecókban, vödörökben vizet hoztak a ház elé és nyújtogatták a legényeknek. Azok mohón kortyogtatták, sőt egyik-másik helyen kenyeret is kaptak. Engem, aki szégyenszemre lépésben mehettem csak a husárok mögött a vonuló sereggel, engem más érdekelt. Meg is kérdeztem az egyik asszonytól:

— Voltak-e itt szerbek?

Nagy sebesen bólogattak rá:

— Ima, ima!

Tehát voltak itt és vannak! Többet aztán nem is tudtunk kivenni belőle. Mintha megbánta volna amit mondott, ezentúl csak azt felelte mindenre:

— Neznám, gospodin, neznám. Nem tudom, uram, nem tudom.

Délben azután előkerültek a szerbek. A templom toronyban kuksoltak a harangok alatt. Mikor mind a négyet bekisérték az irodába, találkoztak a tanitónóval. Az egyik barátságosan oda szólt:

— Fala lepo gospojice!

Megszólítom a csinos nőt:

— Ön ismeri ezeket?

— Oh nem. Azaz hogy igen. Ma reggel állítottak be a faluba, az egyik közöttük tiszt, csak közlegényruhában van. Bezörgettek hozzám az iskolába. Halálra rémültem, amikor megláttam őket. Bejöttek, kávét kértek. Persze adtam nekik; kényszerítettek, hogy üljek kö-

Dragomir törvényszéki tolmács néhány általa magyarra fordított izgató tartalmú cikket olvasott fel, amelyeket Roller Brankó tornatanár írt és amelyek a *Srbski Sloga* című lapban jelentek meg.

A perbeszédre szombaton délelőtt kerül a sor, ítélet valószínűleg csak hétfőn lesz.

zéljük, — elpirult — velük kellett kávéznom. Mikor megitták a kávét, megköszönték és elmentek. Ugy tudom, a templom tornyába mentek mind az öten. Mikor azután a magyarok jöttek, az egyik szépen lejött és elvitte a hirt. A többi itt maradt és házról házra járt. Ugy látszik, a lakosságot instuálták. Jó lesz, ha vigyáznak...

A tanitónó azután a divizionárius előtt is érdekes dolgokat mondott, többek közt azt is, hogy alighanem szerb tiszt volt az, aki megugrott, mielőtt jöttünk, mert az elfogottak között nem találta. És a szerb tiszt mikor nála kávézott a legényeivel, egyszer csak kiküldötte a katonáit és — hát Istenem ő csak egy gyöngye nő — a tiszt nagyon erőszakos volt.

J... báró parancsörtszt a monokliján keresztül erősen nézte a tanitónót, ez meg állta a nézést. Azt hiszem, J... báró hadnagy kipanamázza magának, hogy az iskolában szállásolják el...

Unalmasan telt a nap. Lovas küldöncök jöttek-mentek, ez volt minden. Menázi után elaludtam. Csoda jót álmodtam, de felráztak. Bután nézek körül, már sötét volt. J... bárót láttam előttem:

— Ajvé! — legyintett — felderítőszolgálat! Kahlovicra kell menni!

— És ha nincs benzinem?

— Az nem baj, megjött a trén, van ott elég.

— Hát akkor mim ne legyen?

— Azt hiszem minden hiába. Az öheg nagyon méhges.

— Bedeckung van már?

— Fent ülnek a kocsiján.

Hátranéztem. Tényleg, nagy kényelmesen ült ott négy nagybajuszu Jäger. A báró felszállt mellém. Kivettem a térképet. *Karlovcic*.

— Alig négy kilométer.

— Csakhogy jobb volna Simanovcin át Mihajjevcinnek menni és úgy Kahlovic alá.

Hosszu körmével mutatja a térképen.

— De ugy több mint tizenkét kilométer!

— Nem baj. Mennyi idő alatt tesszük meg?

— Ahány kilométer, annyi perc.

— Tizenkét kilométer az ugye tizenkét pehe.

— Annyi.

— Hát akkoh talán menjünk.

Elindultam. Repültünk. Meg akartam mutatni, hogy ahány kilométer, annyi perc. De azért csak oda kiabáltam:

— Minek megyünk oda, hiszen ugy mondták a menekülők, hogy ott szerbek vannak?

Tudom — ordított vissza — de éppen azért megyünk. Az öhnagy azt mondja, hogy ott van W... ezhedes, illetőleg máh ott kell lennie. Az ezhedesnek viszünk pahancsot.

Simanovcit elhagytuk, a lámpámat eloltottam. Vaksötétben mentem, Borzasztó zölke-